

NORMA LINGVISTICĂ

Limba națională a unui popor prezintă două variante: *limba populară*, un aspect mai liber, nenormativ al limbii, și *limba literară*, aspectul cel mai îngrijit și mai normat al limbii naționale. Cea din urmă este folosită cu predilecție în actele oficiale, este predată în școli și este folosită de toți oamenii de cultură ai unei țări. Este mult mai stabilă și mult mai unitară decât limba populară întrucât este supusă unor norme explicite, elaborate de forurile de competență ale unei națiuni: Academia, Institutul de Lingvistică.

Specialiștii selectează doar o anumită formă din multitudinea de forme populare sau dintre cele aflate în uz, aceasta devenind norma literară. Celelalte forme vor fi considerate variante sau abateri de la normă, multe fiind însă regionalisme, arhaisme, etc. Greșelile grave sunt considerate cele care sunt semne ale ignoranței sau agramatisme. În anumite cazuri, limba literară acceptă mai multe variante, recomandând una singură, dar tolerându-le pe celelalte.

- (N) a ridica / a rădica (arh.);
- (reg.) a îmbla / a umbla (N);
- (reg.) amu / acum (N).

Norma literară se stabilește în baza unor criterii:

- Frecvența în uz (cea mai folosită formă)
- Etimologia (forma originară)
- Analogia și logica sistemului lingvistic (comparația cu forme similare)
- *a despera* sau *a dispera*
 1. uzul preferă forma *a dispera*
 2. etimologic, corectă ar fi fost forma *a despera* (desesperer)
 3. în baza comaparării cu (it. disperare = (ro) disperare

Norma se poate schimba în timp întrucât limba este un fenomen viu, presupunând schimbări uneori radicale: Ceea ce la un moment dat este deviere, poate deveni la un moment dat, impusă de uz, normă sau formă tolerată. Se pot schimba principiile celor care decid norma: adepții sistemului fonetic propun alte norme de pronunție decât adepții scrierii etimologice. În 1904, formele pronominale *cari* și *carele* erau normative; cele verbale sau substantivale *voiu*, *pui* erau de asemenea normative, în timp ce azi normative sunt *care*, *voi* sau *pui*. Ortografia cuvântului *n'au plecat* era considerată normativă în loc de *n-au plecat*, cum este considerat astăzi ca fiind corect. În 1940, cuvintele *dela*, *nici un*, *nicio* se scriau legat.

1. Exercițiul nr. 1, pg. 70 (textul eminescian) (Manual)

2. Exercițiul 1, p. 69 (Manual)

Consultați DOOM 2 și indicați forma corectă:

- corigent / corijent
- sanda / sandală
- conclusiv / concluziv

3. Exercițiul 2

Completați corect următoarele enunțuri:

- Problema care ai prezentat-o este reală.
- Soluția care te gândești este corectă.
- Fata care ai văzut-o este colega mea de bancă.
- Fratele meu (are decât) trei casete care te pot interesa.
- Colega mea a dat decât trei răspunsuri corecte.
- Bunica mea le-a dat decât 300 lei.
- Ca și elev, trebuie să învăț mai mult.
- Ca și politician, ar trebui să fiu la curent cu evenimentele politicii europene.
- Ca și profsor, trebuie să îi învăț pe elevi să gândească personal și să crie corect.

4. Exercițiul 2 / pg. 70

Comentați afirmațiile următorilor lingviști: